

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1922. Första kammaren.

Nr 2.

Måndagen den 16 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 10, 11 och 12 innevarande månad.

Herr statsrådet *Svensson* samt herrar *Rogberg*, *Ingeström*, *Wigfors* och *Asplund* anmälde, att de infunnit sig vid riksdagen.

Upplästes följande inkomna läkarintyg:

Baron *Adelswärd* insjuknad i febersjukdom, spanska sjukan, tillsvidare förhindrad bevista riksdagen.

Gemmel,
Provinsiälläkare.

Att riksdagsmannen i första kammaren herr *Albert Bergström* på grund av *influensa* är *tillsvidare* förhindrad att infinna sig i riksdagen, intygas härmed på heder och samvete.

Norrköping den 15 januari 1922.

Anna-Clara Romanus-Alfvén,
Leg. läkare.

Herr *Gustaf Boman* är på grund av *influensa* under de närmaste dagarna oförmögen att delta i riksdagsarbetet, vilket härmed intygas.

Stockholm den 15 januari 1922.

Einar Belfrage,
Leg. läkare.

Att ledamoten av riksdagens första kammare för Kronobergs och Hallands län, herr *Johan Bernhard Johansson* i Fredrikslund lider av *influensa* och tillsvidare icke kan delta i riksdagsarbetet, intygas.

Stockholm den 15 januari 1922.

Em. Lindhagen,
Leg. läk., överläkare.

Herr talmannen tillkännagav, att han och de ledamöter, som fått i uppdrag att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning, ansett nödigt, att nu anställdes i kansliet fyra förste notarier och fjorton notarier med skyldighet att vara underkastade den förändring i tjänstgöring, som kunde föränledas därav, att sekreteraren ägde till sitt biträde vid förandet och uppsättandet av kammarens protokoll använda en av notarierna eller förste notarierna, vidare en förste kanslist, en registrator och sex kanslister samt såsom betjäning en förste vaktmästare och elva vaktmästare, däribland en för utdelning av postförsändelser m. m., med skyldighet för betjäningen att, i den mån så erfordrades och ske kunde, tjänstgöra även på annat håll inom riksdagen, och hemställde herr talmannen, huruvida kammaren godkände, att nämnda personal tillsvidare anställdes hos kammaren.

Härtill svarades ja.

Därefter tillkännagavs, att i enlighet härmed antagits såsom *förste notarier*: revisorn i riksräkenskapsverket G. Åman-Nilsson, kamreraren hos statskontoret A. Vide, arkivarien hos generalpoststyrelsen P. G. Widegren och förste kanslisekreteraren G. H. Berggren; *notarier*: kanslisekreteraren friherre O. T. Hermelin, f. d. sekreteraren hos arméförvaltningen A. Göransson, revisorn i riksräkenskapsverket K. Norén, A. W. Fredén, juris doktorn och fil. licentiaten C. G. Melander, förste assistenten i telegrafverket E. O. Schalin, A. Lundman, e. arkivarien hos kammarkollegium H. Eriksson, e. o. hovrättsnotarien J. H. Wallin, G. Torbiörn, juris studeranden E. Elfner, banktjänstemannen T. B. Carlson, tidningsmannen N. Holmberg och sekreteraren i Sveriges allmänna exportförening D. Belin; *förste kanslist*: revisorn i domänstyrelsen H. J. Modigh; *registrator*: f. d. fortifikationskassören H. F. W. Geete; *kanslister*: t. f. kanslirådet I. Myrberg, t. f. sekreteraren hos telegrafstyrelsen F. W. Funch, vice häradshövdingen H. af Trolle, e. o. notarien hos generaltullstyrelsen E. A. Carlén, e. tjänstemannen i postsparbanken C. M. W. Stenwall och juris studeranden G. A. von Krusenstjerna; *förste vaktmästare*: Carl O. Eriksson; *vaktmästare*: W. Willberg, K. J. G. Carlsson, Chr. Jensen, G. Tillman, J. E. Lundvall, G. Henrik Eriksson, N. T. Karlkvist, M. Jonas Eriksson, A. E. Lager, E. A. Andersson och E. Englund. Åt Jensen hade tillsvidare uppdragits att ombesörja utdelning av postförsändelser till kammarens ledamöter m. m.

Hänvisades till statsutskottet riksdagens år 1921 församlade revisorers berättelse om verkställd granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1920.

Hänvisades till bankoutskottet riksdagens år 1921 församlade revisorers berättelse om granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Herr förste vice talmannen erhöll på begäran ordet och yttrade:

Jag ber att få hemställa, att kammaren, i likhet med vid föregående års riksdag, måtte besluta att tillsätta tvenne tillfälliga utskott, vardera med 7 ledamöter och 3 suppleanter.

Denna hemställan bifölls.

Herr talmannen föreslog, det kammaren ville besluta att vid sammanträde, som komme att hållas lördagen den 21 innevarande månad, företaga val av ledamöter och suppleanter i de nu beslutade utskotten. Detta förslag antogs.

Herr talmannen yttrade:

Innan valen börja, ber jag att få uppläsa första paragrafen av Kungl. Maj:ts nådiga stadga angående val till riksdagens utskott den 26 maj 1909:

”Val av ledamöter i utskott skall förrättas med valsedlar, å vilka förenamnen utsatts partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp av riksdagsmän eller för viss meningsriktning), men vilka i övrigt äro omärkta.

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra.

Valsedlarna skola för att bliva gällande vara enkla, slutna, hoprullade och fria från överstrykningar. Sedel må ej upptaga flera, men väl färre namn än det antal personer valet avser. Där något namn å sedeln är tvetydigt, gälle den dock för övriga namn.”

Särskilt ber jag få inskräpa, dels att överstrykningar icke få förekomma, dels att kammarens ledamöter noga giva akt på att, innan sedeln avlämnas, den s. k. rubriken borttages, emedan dess kvarlämnande föranleder valsedelns kasserande.

Företogs val av tio ledamöter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 123 godkända valsedlar, alla med partibeteckning ”gemensamma

listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Strömberg, G. A.,
,, Clason,
,, Hellberg,
,, Thulin,
,, Ekman, K. J.,
,, Ljunggren,
,, Reuterskiöld,
,, Hansson i Gårda,
,, von Geijer,
,, Lyberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av tolv ledamöter i statsutskottet. Därvid avlämnades 117 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindblad,
,, Swartz,
,, Kvarnzelius,
,, Nilsson i Kabbarp,
,, Nilsson i Skottlandshus,
,, Lamm,
,, Nilsson i Gränebo,
,, Olsson, Oscar, Stocksund,
,, Widell,
,, Ekman, C. G.,
,, Nilsson, Johan, i Malmö,
,, Bergqvist.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av tio ledamöter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 106 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Nilsson, Gustav, Kristianstad,
,, Antonsson,
,, Nilson, K. A., i Kristinehamn,
,, Wigforss,

friherre Fleming,
herr Rosén,
,, Wohlin,
,, Björnsson,
,, Boman,
,, Rune.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 106 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Lindley,
,, Gustafsson, K. J.,
,, Öhngren,
,, Walles,
,, Strömberg, O. M.,
,, Vindahl,
,, Johansson i Friggeråker,
,, Malmberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 104 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Larsson, Jacob,
,, Rogberg,
,, Pers,
,, Klefbeck,
,, Hederstierna,
,, Larson, Edw., i Lerdala,
,, Westman,
,, Sandegård.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 104 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemen-

samma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Petrén, Alfred,
,, von Sydow,
,, Petrén, Bror,
,, Linder,
greve Spens,
herr Hult,
,, Tjällgren,
,, Hansson, Sigfrid.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Företogs val av åtta ledamöter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 101 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Persson, Nils, i Malmö,
,, Sederholm,
,, Hellström,
,, Norin,
,, Boberg,
,, Ingeström,
,, Elisson,
,, Dalberg.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

Anställdes val av åtta ledamöter i utrikesnämnden. Därvid avlämnades 106 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Trygger,
,, Möller,
,, Kvarnzélius,
,, Lindblad,
,, Swartz,
friherre Adelswärd,
herr Wohlin,
,, Wigforss.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i nämnden.

På framställning av herr talmannen beslöts att riksdagens kansli-deputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kam-marens val av ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden samt an-modas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

Efter föredragning av herr *Leanders* motion, nr 5, angående för-enkning av skatteuppbördsväsendet, hänvisades denna motion till ett till-fälligt utskott.

Herr *Larson, Edward*, väckte en motion, nr 6, angående utredning i fråga om skyldighet för statstjänstemän att vid tjänstledighet på grund av läkarintyg avstå löneförmåner m. m.

Även denna motion hänvisades till ett tillfälligt utskott.

Avgåvos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner :
nr 7, av herr *Ekman, Karl Johan*, angående tiden för eventuell sam-manslagning av de kungliga teatrarnas verksamhet; och
nr 8, av herr *Norling*, om anslag till understöd åt anstalter och föreningar, som anordna populärvetenskapliga föreläsningar.

Kammarens sammanträde avslutades kl. 12,15 på dagen.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 17 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Thorsson* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 8, angående gillande av den riksbanken meddelade frihet från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld; och nr 14, med förslag till förordning angående särskild skatt å tobaksvaror m. m.

Justerades protokollsutdrag för gårdagen.

Företogs val av tretton suppleanter i konstitutionsutskottet. Därvid avlämnades 113 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Norling,
,, Stendahl,
,, Modig,
,, Larsén, G. A.,
,, Svensson i Kompersmåla,
,, Almkvist,
,, Gustafson i Benestad,
,, Pauli,
,, Nilsson i Östrabo,
,, Johansson i Lövholmen,
,, Eriksson i Ljusdal,
,, Vrang,
,, Andersson i Fältenborg.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av femton suppleanter i statsutskottet. Därvid avlämnades 107 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Tengdahl,
 „ Hallin,
 „ Pålsson,
 „ Asplund,
 „ Jeansson,
 „ Bergman,
 „ Andersson i Eliantorp,
 „ Lindqvist,
 „ Rooth,
 „ Pettersson, O., i Olofstorp,
 „ Bergström,
 „ Johansson i Fredrikslund,
 „ Johansson i Hälsingborg,
 „ Strutz,
 „ Pettersson i Västerås.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av tretton suppleanter i bevillningsutskottet. Därvid avlämnades 96 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Björkman,
 „ Vennersten,
 „ Leander,
 „ Carlsson i Ystad,
 „ Heyman,
 „ Svensson, Isak, i Spekeröd,
 „ Ericsson i Obergå,
 „ Wahl,
 „ Jönsson i Slätåker,
 „ Johansson, J. P., i Hornsberg,
 „ Carlsson, Olof, i Stockholm,
 „ Andersson i Hedsta,
 „ Carlsson, C. A., i Gävle.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i bankoutskottet. Därvid avlämnades 87 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan".

samma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Berge,
 ,, Andersson i Hägelåkra,
 ,, Bondeson,
 ,, Carlsson, Olof, i Stockholm,
 ,, Lindgren,
 ,, Abrahamsson,
 ,, Bodin,
 ,, Ström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Företogs val av åtta suppleanter i första lagutskottet. Därvid avlämnades 78 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Berglund,
 ,, Carlsson, Johan, i Hällsbäck,
 ,, Löfgren,
 ,, Julin,
 ,, Lindgren,
 ,, Leander,
 ,, Svensson i Eskhult,
 ,, Åström.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av elva suppleanter i andra lagutskottet. Därvid avlämnades 81 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Thorberg,
 ,, Frändén,
 ,, von Koch,
 ,, Lindhagen,
 ,, Svensson i Kompermåla,
 fröken Hesselgren,
 herr Schedin,
 ,, Franzén.

Dessa personer hade alltså i nu nämnd ordning utsetts till innehavare av de åtta första suppleantplatserna i utskottet.

Beträffande de återstående platserna förelågo tre olika serier valsedlar nämligen:

- a) 40, som utom sagda åtta första namn upptogo namnen
Wahl,
Lundell,
Carlsson i Gävle.
- b) 2, som jämte sagda åtta första namn innehöllo namnen
Wahl,
Carlsson i Gävle,
Lundell.
- c) 14, som utom sagda åtta första namn upptogo namnet Olsson i Ölgersjö.

Vid den sammanräkning, som nu enligt 2 § 2 mom. i stadgan om val till riksdagens utskott företogs för bestämmande av vilket namn borde uppföras såsom det nionde, befanns inom ifrågavarande tre serier varje valsedel hava värdet av $1/9$ röst.

Envar av herrar Wahl, Lundell och Carlsson i Gävle hade alltså erhållit $42/9$ röster samt herr Olsson i Ölgersjö $14/9$ röster. Till följd härav anställdes lottning mellan herrar Wahl, Lundell och Carlsson i Gävle, och tillföll den nionde suppleantplatsen i utskottet herr Wahl.

Vid härefter verkställd sammanräkning för bestämmande av vilket namn borde uppföras såsom det tionde, utgjorde ifrågavarande valsedlars röstvärden:

inom a-serien varje sedel $1/10$ röst,
,, b-serien ,, ,, $1/10$,,
,, c-serien ,, ,, $1/9$,,

Rösttalen utgjorde alltså för envar av herrar Lundell och Carlsson i Gävle $42/10$ samt för herr Olsson i Ölgersjö fortfarande $14/9$. Efter lottning mellan herrar Lundell och Carlsson i Gävle uppfördes på den tionde suppleantplatsen i utskottet

herr Carlsson i Gävle.

Slutligen företogs sammanräkning för besättande av den elvte suppleantplatsen i utskottet, och utgjorde därvid röstvärdet för nu ifrågavarande valsedlar:

inom a-serien varje sedel $1/11$ röst,
,, b-serien ,, ,, $1/11$,,
,, c-serien ,, ,, $1/9$,,

Herr Lundell hade således erhållit $42/11$ röster, och rösttalet för herr Olsson i Ölgersjö utgjorde alltjämt $14/9$. På grund härav tillföll den elvte suppleantplatsen i utskottet herr Lundell.

Företogs val av åtta suppleanter i jordbruksutskottet. Därvid avlämnades 88 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och alla utom en upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Hagfält,
 ,, Enhörning,
 ,, Andersson, K. A., i Stockholm,
 ,, Eriksson i Ljusdal,
 ,, Lundell,
 ,, Andersson i Fältenborg,
 ,, Gabrielsson,
 ,, Lindstrand.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

Anställdes val av åtta suppleanter i utrikesnämnden. Därvid avlämnades 73 godkända valsedlar, alla med partibeteckning "gemensamma listan" och upptagande namnen på följande personer i denna ordning:

herr Clason,
 ,, Nilsson i Kabbarp,
 ,, Löfgren,
 ,, Thorberg,
 ,, Nilsson i Skottlandshus,
 ,, Hellberg,
 ,, Nilsson i Gränebo,
 ,, Nilsson i Kristianstad.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i nämnden.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *von Sneidern* under fjorton dagar från den 19 i denna månad.

Avgåvos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

nr 9, av herr *Leander*, om befrielse för f. d. vice konsuln E. Albrecht från betalningsansvar på grund av borgen för ett lån från torvlånefonden;

nr 10, av herr *Bergqvist* m. fl., om anslag för norra delen av Inlandsbanan; samt

nr 11, av herr *Bergqvist* m. fl., om anslag till järnväg mellan Jörn och Gubbliaure.

Friherre *Fleming* väckte en motion, nr 12, i fråga om tillfällig omsättningsskatt.

Denna motion hänvisades till bevillningsutskottet.

Avgåvos och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 13, av herr *Leander*, om byggande av lämpligt antal vågbrytare å ön Hasslö i Blekinge skärgård;

nr 14, av herr *Svensson, Isak*, om anslag till lindring av fraktkostnader vid transport å järnväg av kalk m. m. för jordbrukets behov; samt

nr 15, av herr *Johansson, Johan*, i Friggeråker m. fl., om anslag till lindring i fraktkostnader för kalk till jordbrukets behov.

Efter föredragning av de vid sammanträdet början avlämnade kungl. propositionerna hänvisades dessa, nr 8 till bankoutskottet och nr 14 till bevillningsutskottet.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 12,41 på dagen.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
